

telken belül (8976 m²). Az objektumok teljes feltárása a megelőző feltárás feladata lesz.

Munkatársak: Érdi Benedek geodéta, Mali Antal restaurátor.

OTTOMÁNYI KATALIN

196. Gyékényes, Kis-Almakerti-erdő
(KÖH 26623)

(Somogy megye) R, Kö

2009 májusában a kavicsbánya bővítése előtti szondázó ásatások során rézkori (Balaton-Lasinja-kultúra) település 16 objektumát tártuk fel. Az elszórta jelentkező cölöplyukak, gödrök és gödöralkak mellett egy hosszú, keskeny árkot is találtunk, ebből kevés kerámiatöredék és állatcsont került elő. A cölöplyukak szintén minimális leletanyagot szolgáltatottak, a többi objektumból viszont nagyon sok kerámiatöredéket gyűjtöttünk. Az egyik gödörben ép fazekat találtunk. A telep K felé valószínűleg folytatódik. A szondázó ásatás középkori objektumot nem eredményezett, bár a korábbi terepbejárásaink során több edénytöredéket találtunk az őskori teleptől D-re.

Munkatárs: Nyári Zsolt.

NÉMETH PÉTER GERGELY

197. Győr, Batthyány tér
(KÖH 44360)

(Győr-Moson-Sopron megye) Á, Kk

2009. november 20–26. között promenád kialakítását megelőző próbafeltárást végeztünk a Batthyány téren. A feltárás célja a várfal nyomvonalának megállapítása volt, hogy a tervezési munkálatok ennek ismeretében kezdődhessenek el. A várfal K-i szakaszának nyomvonala ez idáig – feltárások hiányában – csak hozzávetőlegesen volt ismert, egykorú metszetek és más pontokon történt feltárások adatai alapján kiserkesztve.

A próbafeltárás mintegy 20 m²-t érintett, csak egy kutatóárok kialakítására volt lehetőség. Az 1 m széles, K-Ny-i irányú árokra a várfal vonalában É és D felé rábontottunk. A teljes rétegsort nem bontottuk ki. Összesen 9 kutatási egységet dokumentáltunk. Római rétegekig nem jutottunk le, intakt vagy középkori bolygatás áldozatául esett római jelenségekre néhány szórványcserép utalt.

A várfal építése során középkori, Árpád-kori jelenségeket bolygattak meg. A várfal 19. századi visszabontása magát az É-D-i irányú falat jelentősebb, a K-Ny-i tartópilléreket kisebb mértékben érintette. A D-i tartópillér, a legkisebb mértékben visszabontott szakasza az egykori várfalrendszernek a feltárás határán belül; itt a mai felszíntől 2 m mélységben került elő a pillér teteje (tszfm.: 112, 37). A várfal legmagasabb szintje ennél 1 m-rel mélyebben található, bizonyos helyeken a várfalat az aszfaltszinttől számított 3,7 m-es mélységig visszabontották. Sajnos a próbafeltárás eredményei arra nem adtak választ, hogy a Pálffy utca alatt milyen

mélységig kerültek visszabontásra a pillérek, ill. a fal. Előkerülésükkel 2 m mélységtől számolni kell.

Munkatárs: Semperger Zoltán.

MOLNÁR ATTILA

198. Győr, Bástya utca 63.
(KÖH 45025)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kk

2009. november 18–26. között megelőző feltárást végeztünk a 6765 hrsz. alatti telken, sáv- ill. pontalapok helyén vált szükségessé a megelőző feltárás. A telek K-i oldalán egy 11 m hosszú, 1,5 m széles árkot tártunk fel, a telek Ny-i oldalán pedig 3 szondát nyitottunk a későbbi pontalapok helyén.

A feltáráson a részben épületbontásból származó újkori törmelék és feltöltés alatt késő középkori-kora újkori feltöltési rétegek jelentkeztek. A területen sűrű beépítettséget nem tudtunk megfigyelni, a régészeti jelenségek inkább különböző töltésrétegek formájában jelentkeztek, amelyek egy része lehetett Duna öntésrétege, azaz természetes is. A középkori rétegekből a bográcsos Árpád-kortól egészen a 16–17. századig tudtunk elkülöníteni leleteket. Az egykori várfalon belül vagyunk, a várfal a szomszéd telken (Bástya u. 65.) végzett feltárás alapján a telek É-i oldalán futhatott K-Ny-i irányba.

A telek Ny-i oldalán a szondákban két középkori árkot azonosítottunk, viszonylag mélyen (több mint 3 m-re a jelenlegi felszíntől) jelentkezett az aljuk. Egymásra merőlegesek voltak, talán telekhatároló árkok vagy vízelvezető árkok lehettek. Oldalfalukban az egykori római rétegsor legalját lehetett azonosítani.

A római korban ez a terület már nem tartozott az egykori vicus belső területéhez, külterületi jellegű lehetett, a terület részben mezőgazdasági művelés alatt állhatott. Ehhez a korhoz kapcsolható az a négyzetes alaprajzú kút, amely a telek DK-i részén került elő, ezt statikai okokból nem tudtuk teljesen kibontani.

Munkatárs: Semperger Zoltán technikus.

BÍRÓ SZILVIA

199. Győr, Frigyes laktanya
(KÖH 67173)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á

A telken 2009. március 2. és június 12. között megelőző feltárást végeztünk, hozzávetőleg 4500 m²-nyi felületen. Várakozásainkkal ellentétben egy kevésbé bolygatott, sűrű, eddig nem ismert római kori és kora Árpád-kori település maradványait tártuk fel: összesen 550 objektumot.

Ezek 90%-a a római korra keltezhető. Egy tucatnyi kút és nagy mennyiségű leletanyagot szolgáltató tárológödör mellett a feltárás legfontosabb jelensége egy É-D-i irányú, kavicsozott felületű út, két oldalán árkokkal, az útfelületen keréknyomokkal. A római árkok egy része derékszögben fut az út menti vízelvezető árokba.

A tárológödrök és kutak között nagyobb felületeken cölöpszerkezetes épületek nyomai kerültek elő. Bizonyos objektumok funkciója nehezen megfejtendő, így több kád alakú objektum, amelyet árkok kötnek össze, ill. 2 árokszerű, 5–7 m hosszú, 1 m mély objektum. Ez utóbbiak, a kutakkal együtt intenzív mezőgazdasági vagy ipari tevékenységre utalnak, bár utóbbira közvetlen adat (pl. salak) nincs.

A római kori leletanyag igen jelentős mennyiségű és minőségű. Nagy számban fordult elő észak-itáliai sigillata, vékony falú edények, import mécsesek stb., melyek a telep egy jó részét az 1. sz. végére–2. sz. első felére kelteznek. Kisebb számban 3. századi anyag is került elő.

Előkerült továbbá 3 római sír, ebből kettő az út mellett, arra merőlegesen. Leleteik (egy fibula ill. karpercek) alapján a 3. sz. 2. felére – 4. századra keltezhetők. Az út menti két sír vágta a korábbi római objektumokat.

A kora Árpád-kori telepet egy tucatnyi négyzet alaprajzú, földbe mélyített ház képviseli. Szerkezetük hasonló, általában egyik tengelyben cölöplyukpárral, sarkában kőből rakott tűzhellyel. Egy árok valamivel későbbi, emellett néhány kemence is középkori lehet, de ezek a terület legészakibb részén koncentráálódtak, a tőlük nem messze D-re húzódó árok képezte a középkori település határát.

A terület közepén néhány nagyobb újkori (19. századi) bolygatás vitte el a régészeti jelenségeket, gyaníthatóan a laktanya építéséhez kapcsolódó objektumok.

Munkatársak: Bíró Szilvia, Czigány Dávid, Semperger Zoltán.

MOLNÁR ATTILA

200. Győr, Kálvária utca 4–10.

(KÖH 44217)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró

2009. augusztus 3–12. között megelőző feltárást végeztünk a telekre tervezett irodaépület bővítését megelőzően.

Összesen 16 objektum került elő, melyek mindegyike egy több periódusú római temetőhöz tartozott. A temető az objektumok jellegét tekintve nagyon hasonló a 2004–2005-ben, a vagongyár területén (ma Árkád) feltárt római temetőhöz és az 1–2. századra keltezhető.

Feltártunk 5 csontvázas sírt, közülük 4 elég magasán, még a humuszrétegben feküdt, sírgödrük nem volt megfogható, mellékletük nem volt. Magas fekvésük miatt erősen bolygatottak. A 4. sz., csontvázas gyermeksírt viszonylag mélyen került elő. Az elhunyt gyermeket négyzetes sírgödörbe helyezték, melléklete egy mécses és egy másodlagosan égett, bepecsételt díszű edény volt. A csontvázas sírok vágják a korábbi árkokat, ill. az egyik hamvasztásos sírt.

A két feltárt hamvasztásos sír közül az egyik urnasír (kis kerek gödörbe helyezett, urnaként használt szürke fazék, benne hamvakkal), a másik egy téglalap alakú, agyaggal kikent és kiegészített szélű sír, közepén

cölöplyukszerű mélyedésbe helyezett korsóval, melynek nyakát szándékosan letörték, majd egy másik, szintén letört nyakú kisebb korsót helyeztek bele, végül a nagyobb korsó nyakát visszaillesztették a helyére. Mindkét korsóban voltak hamvak, ill. kisebb mennyiségben a sírgödörben is előkerültek kalcinátumok.

Hét objektum keskeny árok, betöltésükben kevés római cseréppel. Nagy valószínűséggel sírkerítő árkok legalját találtuk meg. Egy árok a többinél jóval szélesebb és mélyebb volt, derékszögben mindkét végén megtört, a feltárható szakaszán a két derékszögű törés közepén egy 1 m széles bejáratot képeztek ki. Szintén sírkerítő árok lehet, a csontvázas síroknál mindenképpen korábbi.

Munkatárs: Semperger Zoltán.

MOLNÁR ATTILA

201. Győr-Győrszentiván, Első-osztály (KÖH 57664)

(Győr-Moson-Sopron megye) Á

2009. július 20–21-én megelőző feltárást végeztünk a lelőhelyen (Tibor-tanya). Egy 2 m széles sávot 200 m hosszúságban humuszoltunk le a szántó közepén, mintegy 70 m hosszúságban.

Egy Árpád-kori település szélét, ill. kevésbé sűrű részét jelentő objektumok kerültek elő: 3 árok, 3 gödör és 1 egy szétszántott kemence maradványa. Kettőben bogrács-töredékek kerültek elő, ezek alapján nagy valószínűséggel mindegyik objektum az Árpád-korba sorolható.

Munkatárs: Semperger Zoltán.

MOLNÁR ATTILA

202. Győr-Ménfőcsanak, Széles-földek (KÖH 34305)

(Győr-Moson-Sopron megye) B, LT, Ró

A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai és alvállalkozói 2009. október 12. és december 15. között (némi megszakítással) végezték el a közel 30 ha-os régészeti lelőhelyrész megelőző feltárást. A területen 2004–2005-ben Egry Ildikó (Xantus János Múzeum, Győr) vezetésével zajlott szondázó ásatás. Még korábban, több mint 2 évtizeden keresztül az M1 autópálya építése és egyéb nagy beruházások miatt folytak kutatások a Rába és Marcal folyókat kísérő lelőhelykomplexum dombjain.

A beépíteni kívánt terület ÉNy-i részén 2779 m²-t tártunk fel. A 2004–2005-ös ásatás III/6 és III/7 szondái között és azok területén dolgoztunk, mivel e felszíneket korábban csak részben tárták fel. Ezen a területen a régészeti objektumok sűrűn jelentkeztek, 103-at tudtunk elkülöníteni. Nagyobb részük árok, és oszlophely, valamint néhány gödör és gödörkomplexum; az ÉNy-i részen egy szürke öntésrétegbe ásva. Az árkok nagyobb árokrendszer részei, amelynek összefüggései a lehumuszolt területen még nem figyelhetők meg, római kori és